

VALTIONEUVOSTON ASETUS TERVEYDENHUOLLON AMMATTIHENKILÖISTÄ ANNETUN ASETUKSEN 3 §:N MUUTTAMISESTA

Henkilöstöpalveluyritysten Liitto (HPL) on henkilöstövuokrausta ja muita henkilöstöpalveluita tarjoavien yritysten työnantaja- ja toimialaliitto. Liitto on Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n jäsenliitto. Liitossa on noin 160 jäsenyritystä, jotka edustavat noin kahta kolmasosaa alan liikevaihdosta. Liiton jäsenyritysten joukossa on myös yrityksiä, jotka tarjoavat palveluitaan terveydenhuoltoalalle.

Sosiaali- ja terveysministeriö ei ole pyytänyt Henkilöstöpalveluyritysten Liitolta lausuntoa otsikossa mainitusta asiasta, mutta koska se koskee erityisesti liittomme jäsenyritysten ja edustamamme alan toimintaedellytyksiä, katsomme olevamme silti oikeutettuja lausumaan asiasta. Ihmettelemme myös sitä, miksei Elinkeinoelämän keskusliitto EK:lta ole pyydetty asian johdosta lausuntoa.

Ehdotetut muutokset liittyvät työturvallisuutta koskeviin säännöksiin. Katsomme, että sen johdosta tulisi kuulla myös sosiaali- ja terveysministeriön työsuojeluosaston säädösyksikköä.

Henkilöstöpalveluyritysten Liitto esittää ammattihenkilöasetuksen 3 §:n muuttamisesta lausuntonaan seuraavaa:

Esitys asetuksen muuttamiseksi

Asetuksessa ehdotetaan, että lääketieteen opiskelijan pitäisi olla suorittanut hyväksytysti vähintään viiteen ensimmäiseen opintovuoteen kuuluvat opinnot, jotta hän voisi toimia tilapäisesti lääkärin tehtävissä. Lisäksi ehdotetaan, että opiskelijan pitäisi olla terveydenhuollon tai sosiaalihuollon toimintayksikön palveluksessa eli olla työ- tai virkasuhteessa suoraan toimintayksikön ylläpitäjään, jotta voidaan turvata opiskelijoiden asianmukainen perehdytys, ammatillinen koulutus, ohjaus ja valvonta.

Lausunnossamme emme ota kantaa ensin mainittuun asiaan, vaan keskitymme palvelussuhteen muotoon liittyvään seikkaan.

Esityksessä viitataan myös siihen, että ammattihenkilölain 4 §:n 1 momentin säännöstä on tarkoitus täsmentää vastaavasti. Viittaamme siltä osin lausuntoomme (15.3.2007) ammattihenkilölain muuttamisesta.

Esityksen perustelut ja tavoitteet

Esityksessä ehdotetaan ammattihenkilöasetuksen muuttamista siten, että lääketieteen opiskelijoiden pitäisi olla suoraan terveydenhuollon tai sosiaalihuollon toimintayksikön palveluksessa. Perusteluiksi esitetään opiskelijoiden asianmukainen perehdytys, ammatillinen koulutus, ohjaus ja valvonta.

Esityksessä todetaan, että opiskelijat ovat toimineet terveystieteiden keskuksissa vuokratyöyrityksen kautta usein liian vastuullisissa tehtävissä ilman laillistetun ammattihenkilön johtoa ja valvontaa. Edelleen todetaan, että tosiasiallinen perehdytys, ohjaus ja valvonta toimintapaikassa näytävät jääneen valitettavan usein antamatta.

Perehdytys, työn johto ja valvonta kuuluvat jo terveydenhuollon toimintayksikölle

Henkilöstöpalveluyritysten Liiton mielestä esityksen tavoite potilasturvallisuuden lisäämiseksi on hyvä. Muutosesitys niiltä osin kun siinä kiellettäisiin lääketieteen opiskelijoiden vuokratyön tekeminen, ei sen sijaan ole perusteltu.

Työnjohto- ja valvontaoikeus sekä perehdytys vuokratyössä

Esityksen perusteluista saa vaikutelman, ettei vuokratyön vastuusuhteita ole ymmärretty voimassa olevien lakien mukaisesti.

Työsopimuslain 1 luvun 7 §:n 3 momentin mukaan oikeus ja velvollisuus johtaa ja valvoa työntekoa siirtyy yksiselitteisesti vuokraavalta yritykseltä vuokrattua työvoimaa käyttävälle yritykselle tai yhteisölle.

Myös työturvallisuuslain 1 luvun 3 §:n mukaan se, joka johtonsa ja valvontansa alaisena käyttää toisen palveluksessa olevaa vuokratyövoimaa, on työn aikana velvollinen noudattamaan työturvallisuuslain työnantajaa koskevia säännöksiä. Saman pykälän mukaan työn vastaanottajan on ennen työn aloittamista riittävän tarkasti määritettävä vuokratyön edellyttämät ammattitaitovaatimukset ja työn erityispiirteet sekä ilmoitettava ne vuokratyöyritykselle. Vuokratyöyrityksen on puolestaan ilmoitettava edellä tarkoitetut seikat vuokratyöntekijälle sekä erityisesti varmistettava, että vuokratyöntekijällä on riittävä ammattitaito, kokemus ja sopivuus suoritettavaan työhön.

Edelleen samassa pykälässä todetaan, että työn vastaanottajan on erityisesti huolehdittava työntekijän perehdyttämisestä työhön ja työpaikan olosuhteisiin, työsuojelutoimenpiteisiin sekä tarvittaessa työsuojelun yhteistoimintaa ja tiedottamista sekä työterveyshuoltoa koskeviin järjestelyihin.

Lisäksi todetaan, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä työn vastaanottajan ja vuokratyöntekijän työnantajan eli vuokratyöyrityksen velvollisuuksista.

Vuokrattujen lääkäreiden tai lääketieteen opiskelijoiden osalta työnjohto- ja valvontaoikeus on edellä kuvatuin tavoin selkeästi jo ratkaistu työsopimuslaissa sekä perehdytyksen osalta työturvallisuuslaissa. Näistä asioista vastuu on siis jo nyt lain mukaan sillä vuokratyövoimaa käyttävällä terveydenhuollon toimintayksiköllä, jossa vuokralääkäri tai lääketieteen opiskelija työskentelee. Tässä asiassa ei pitäisi olla mitään epäselvää eikä nyt esitettävällä muutoksella tulisi muutosta tähän asiaan.

Vuokratyövoimaa käyttävän terveydenhuollon toimintayksikön velvollisuutena on jo nykyinsäädännön mukaan perehdyttää vuokrattu lääkäri tai lääketieteen opiskelija. Vuokralääkäri tai opiskelija saa tämän perehdytyksen lisäksi usein yleistä perehdytystä ja koulutusta vuokratyövoimasta eli omalta työnantajaltaan. Tämä ei poista vuokratyövoimaa käyttävän tahon vastuuta, vaan tulee sen lisäksi. Tämän luulisi lisäävän opiskelijoiden tietämystä ja potilasturvallisuutta eikä vähentävän sitä. Sillä, kuka toimii palkanmaksajana, ei pitäisi olla vaikutusta potilasturvallisuuteen.

Esityksessä mainitaan myös, että terveydenhuollon yksiköt saavat usein vain listan yksikköön mahdollisesti tulevasta tilapäisestä työvoimasta ja että tarkempi nimeäminen jää usein tekemättä. Terveydenhuollon toimintayksikön velvollisuutena on jo nykyisenkin lainsäädännön mukaan perehdyttää vuokrattu lääketieteen opiskelija sekä ohjata ja valvoa hänen työtään. Tähän velvollisuuteen luonnollisesti kuuluu myös työntekijän tietojen ja taitojen arviointi. Siten pelkkä opiskelijan nimen tietäminen ei ole riittävää. Ohjeistuksella ja yhteistyöllä henkilöstöpalveluyritysten kanssa pystytään varmasti luomaan toimivat käytännöt, jotta pystytään tarkemmin arvioimaan, minkälaista johtoa ja valvontaa opiskelija tarvitsee. Terveydenhuollon toimintayksikön on joka tapauksessa tehtävä tämä arviointi työskentelempä opiskelija sitten terveydenhuollon toimintayksikössä vuokrattuna tai suoraan työ- tai virkasuhteessa yksikköön.

Esityksen vaikutukset

Esityksessä todetaan, että muutoksen taloudelliset vaikutukset olisivat vähäisiä. Taloudelliset vaikutukset kunnille saattavat olla vähäisiä ja vaikutukset ilmenisivät lähinnä lääkäripulana. Kunnat tuskin pystyisivät työllistämään opiskelijoita yhtä tehokkaasti kuin sitä ydintoimintanaan harjoittavat henkilöstöpalvelualan yritykset, joille esityksen taloudelliset vaikutukset olisivatkin tuntuvia. Lääkäripulaa ja sen merkitystä potilasturvallisuuteen, työpaikkojen tehokasta täyttämistä sekä taloudellisia vaikutuksia yksityisille henkilöstöpalvelualan yrityksille ei esityksessä ole pohdittu lainkaan.

Ratkaisu esitettyihin ongelmiin

Esitystä perustellaan potilasturvallisuudella. On luonnollista, että opiskelijoille tai nuorille lääkäreille sattuu enemmän potilasvahinkoja kuin kokeneimmille lääkäreille. Henkilöstöpalveluyritysten Liitto ei ota kantaa siihen, tulisiko opiskelijoiden toimimista lääkärin sijaisena ylipäätään rajoittaa nykyisestä. Katsomme kuitenkin, ettei sillä, millaisessa palvelussuhteessa opiskelija työskentelee ole merkitystä.

Esityksessä ei mainita esimerkiksi mitään tilastotietoja siitä, että vuokratuille lääketieteen opiskelijoille sattuisi enemmän potilasvahinkoja kuin terveyskeskusten palveluksessa oleville. Jos sosiaali- ja terveysministeriö, Terveystieteiden tutkimuskeskus tai lääninhallitukset ovat kuitenkin havainneet puutteita vuokralääkäreiden tai lääketieteen opiskelijoiden työnjohdossa, valvonnassa ja perehdytyksessä, tai opiskelijat ovat toimineet liian vaativissa tehtävissä, ovat terveydenhuollon toimintayksiköt laiminlyöneet velvollisuutensa. Vika ei tällöin ole lääkäreitä tai opiskelijoita vuokraavien yritysten. Jos terveydenhuollon toimintayksiköt ovat toimineet ohjeiden tai lakien vastaisesti tai he eivät ole ymmärtäneet vuokratyön vastuusuhteita, tulisi niille antaa näistä asioista tarkempaa ohjeistusta ja koulutusta. Vuokratyön kieltäminen ei ole ratkaisu ongelmaan.

Yhteenveto

Ammattihenkilöasetusta esitetään muutettavaksi siten, että lääketieteen opiskelijoiden tulisi toimia terveydenhuollon tai sosiaalihuollon toimintayksikön ylläpitäjän palveluksessa. Henkilöstöpalveluyritysten Liitto katsoo, etteivät esityksen perustelut näiltä osin ole riittävät eikä perustellut.

Liitto katsoo, että esityksen tavoitteet potilasturvallisuuden nostamiseksi ovat hyviä. Kuitenkaan sillä, kuka lääkärin palkan maksaa, ei pitäisi olla vaikutusta potilasturvallisuuteen. Jo nykyisen lainsäädännönkin mukaan työn vastaanottajan vastuulla on huolehtia siitä, että työntekijä saa riittävän perehdytyksen ja että hänen työnsä ohjataan ja valvotaan asianmukaisesti.

Jos lääketieteen opiskelijoiden perehdytyksessä tai työn ohjaamisessa ja valvonnassa on ollut puutteita, asiaan tulisi puuttua paremmalla ohjeistuksella ja tiedottamisella eikä vuokratyön kieltämisellä.

Edellä mainituista syistä Henkilöstöpalveluyritysten Liitto katsoo, ettei esitettyä asetuksen muutosta näiltä osin tulisi saattaa voimaan.

Kunnioitavasti

Henkilöstöpalveluyritysten Liitto (HPL) ry

Merru Tuliara
Toimitusjohtaja